hálózat kábelének nyomvonalán. A beruházás leveleki vége előtt lelőhelyet találtunk. A főúttal azonos irányú, keskeny, ovális alakú felszíni telepnyom É-i szélét az út jelöli ki, míg K-ről a Máriapócsi (IV.) főfolyás határolja. Kiterjedése nagyjából 50×100 m, felszínén császárkori és őskori(?) kerámiát gyűjtöttünk.

Munkatárs: Szegfű László technikus.

PINTYE GÁBOR

199. Levél határa

(Győr-Moson-Sopron megye) Rő, Kö, Ú

2006. májusban terepbejárást végeztem a település határába tervezett szélerőműpark által érintett területeken.

Jobb parti-csatorna–1. sz. főút között: Az M15 gyorsforgalmi úttól DK-re, a Lajta jobb parti-csatorna és az 1. sz. főút közötti szántóföldön számos újkori cserép mellett római kori és középkori kerámiatöredékek is kerültek elő. A nem túl intenzív települési jelenségek kiterjedése viszonylag jól megállapítható volt.

Országúti szántók II.: A már korábban is ismert lelőhely a falu ÉK-i határán futó 1. sz. főút elágazásánál, az út Ny-i oldalán, az Országúti szántók nevű dűlő É-i felében, közvetlenül a levél–hegyeshalmi községhatárnál található. A szántóföldön kisebb foltban néhány középkori cseréptöredék került elő. A terepbejárás során előkerült leletek a lelőhely déli részéről származnak. A terület É-i részét magas repce miatt nem lehetett bejárni.

TAKÁCS KÁROLY

200. Lébény, Göbeháza

(Győr-Moson-Sopron megye) U, Á

2006. április 3–26. között a Logisztikai Központ ÉNy-i részén tervezett „Werkstatt" területén végeztünk kutatást. A feltárás során 85 régészeti objektumot bonthattunk ki, amelyek mind kronológiailag, mind jellegüket tekintve szerves folytatásai a göbeházi ásatáson eddig megismert jellemzőknek: neolit telep, Árpád-kori falu. A telepek szélén csak gazdasági melléképületek kerültek a felszínre. A leletanyag dominánsan 12–13. századi kerámia.

2006. november 21. és december 7. között a Somlai Truck-telek Ny-i bővítési területén végeztünk régészeti megfigyelést. A terület K-i sávjában, a Duna-meder nyomát és mellette a vízjárta területet figyeltük meg, de már itt is mutatkoztak az őskori objektumok: neolit alapárkos házak. Az Árpád-kori objektumok a folyómeder irányába tartó vízelvezető árkok voltak. A kirajzolódó 153 objektumot dokumentáltuk, feltárásuk 2007-re maradt.

2006. november 21. és december 16. között régészeti feltárást végeztünk a 2004/3 hrsz. ingatlanon (Horseboxes-terület). A beruházással érintett 3000 m^2 terület korábbi ásatásainkkal közvetlenül határos. Az idei ásatás a község ÉK-i határában fekvő ovális alakú dombon elnyúló lelőhely központját érintette, a domb leginkább szélvédett K-i oldalán. Megfigyeléseink kronológiailag közvetlenül kapcsolódnak a korábbi kutatásokhoz: az eddig megismert Árpád-kori falurészt és a neolit telepet kutathattuk tovább. A telken feltárt 366 objektum zömmel a 12. századhoz kapcsolódik, közülük 3 lakóház volt A házak egymástól 20–25 m-re egy ÉNy–DK tengelyre illeszkedve helyezkedtek el, tájolásuk, szerkezetük, méretük alapvetően egyezett. Téglalap alapú, nyeregtetős gödörházakról van szó, DK-i sarkukban agyagtapasztásos kemencével. Az egyik lakóépületben a kemencén kívül a ház közepén ovális alakban elrendezve sűrűn rakott folyami kavicsokból készített alkalmi melegítőobjektum is előfordult. A településhorizontot a nagy mennyiségű kerámián kívül egy ívelt szárú, kúpos, tüskés vassarkantyú, valamint IV. István (1163) bizánci típusú rézpénze (CNH 98., MÉ 114.) is keltezi.

A neolit jelenségek egy kissé keletebbre nyúló központú telephez köthetők, L alakban futó vízelvezető árkok, kisebb tárológödrök tartoznak e horizonthoz.

A leletanyag a Hansági Múzeumba került.

Munkatársak: Ritly Jenő (Xantus J. Múzeum), Zelenka János régészhallgató.

ASZT ÁGNES

201. Lébény határa

(Győr-Moson-Sopron megye) Ő, B, Rő, Á, Ú

2006. májusban terepbejárást végeztem a település határába tervezett szélerőműpark által érintett területeken.

Mária-major I.: A már ismert lelőhely a Hanság mocsarának K-i peremén található, egy nagyobb kiterjedésű kiemelkedés legmagasabb részén. A területet magas lucerna borította, ennek ellenére néhány erősen erodált római kori kerámiatöredéket találtam.

Mária-major II.: A már ismert lelőhely Mária-major közelében, a Lébényből Kimle felé haladó Széles útnak nevezett dűlőút Ny-i oldalán helyezkedik el, egy markáns kiemelkedésen. A domb legmagasabb részén, az itt álló villanyoszlop körül néhány darab őskori (s talán egy római kori) cseréptöredéket találtam.

Pap-földek: A Lickó-puszta felé vezető keskeny, aszfaltos úttól délre, mintegy 400 m hosszan elnyúló sávban szórványosan Árpád-kori (és újkori) cseréptöredékeket gyűjtöttem. A telepnyom területe csak enyhén emelkedik ki a környezetéből. A lelőhely közvetlenül egy széles csatorna partján helyezkedik el. A csatorna egy hajdani Duna-meder helyén halad, mely egészen Mecsérig követhető.

Srott-tag II.: A lelőhely Lébény határának É-i részén, a vasút, a Lébénymiklósi-csatorna és a Kis-dunaitőzegcsatorna közötti területen található, egy nagy kiterjedésű, markáns kiemelkedésen. A dombot három oldalról hajdani folyómeder veszi körbe. A folyómeder felőli oldalon a domb oldala viszonylag meredeken lejt.

Őskori (zömmel késő bronzkori) edénytöredékek mellett kiégett tapasztásdarabokat is találtam a domb felszínén. Leletek szórványosan a domb aljában, É-i előterében is kerültek elő. A területen korábban római, és népvándorlás kori leleteket találtak.

TAKÁCS KÁROLY

202. Ludányhalászi, kavicsbánya
(Nógrád megye) B, Szk, LT, Sza, Kö

A régészeti szakirodalomban régóta ismert, nagy kiterjedésű lelőhelyen korábban több alkalommal került sor kisebb leletmentésekre (1988, 1997). Részben ezekből, részben a Kubinyi Ferenc Múzeumba folyamatosan érkező szórvány leletekből tudjuk, hogy a bányaművelés folyamatosan pusztítja a lelőhelyet. 2006. április–június hónapokban próbafeltárást végeztünk a lelőhely még viszonylag ép, É-i részében. A feltárások menetét ismeretlen tettesek rablóásatása megzavarta, amit 2006. május 2-án reggel észleltünk: több objektumba is beleástak. A feltárással egy időben a bányaművelés folyamatos volt a területen. Hetente több alkalommal szemléztem a bányaudvar K-i felében, ahol a sóder feletti több méter vastagságú homokot termelték ki, valamint a korábban még a bányászással nem érintett területre (a bánya KÉK-i része) ráhordott földdepót szállították el. Egy esetben a munkások egy nagyobb szarvasagancsot adtak át, elmondásuk szerint egy fekete foltból került elő, a mai felszíntől kb. 1 m mélységben. A megtalálás helyszínét kézi GPS-szel bemértem. Két esetben a bányatelek K-i határán nagyméretű objektumok foltját dokumentáltuk, melyekből kerámia és kevés patics került elő. A feltárt kb. 2200 m²-en összesen 98 objektum került elő. A leletanyag csupán egy kisebb része tartozik a késő bronzkori Kyjatice-kultúra emlékanyagába. A feltárás során több gödörből a jellegzetes fényezett fekete késő bronzkori kerámiával együtt kora vaskori, korongolt edénytöredékek is előkerültek. A preszkíta–szkíta jellegű durva illetve finom korongolt kerámia mellett több objektumból nagy mennyiségű orsógomb került elő. Egy gödör betöltéséből összesen 31 kg-nyi nagyméretű patics, valamint több darab díszített tapasztás került elő. A 3. szelvényünk É-i végében több 2–3. századi objektum is jelentkezett, az egyik gödörből ezüst, úgynevezett germán típusú térdfibula, vaskés és borostyán látott napvilágot. Említésre méltó az az egykaros La Téne bronzfibula, mely a szántásból szórványként került elő. Szintén szórványként, humuszolás során találtunk egy jellegzetes szkíta bronz nyílhegyet. A feltárt területen egyetlen gödör tartalmazott néhány középkori kerámiát. A viszonylag kisméretű, sekély gödrök mellett több épület nyomaira is bukkantunk. Az I. szelvényben két hasonló szerkezetű, nagyméretű, földbe mélyített épület maradványait tártuk fel, melyek tetőszerkezetét 2-2 oszlop tartotta. Mindkettőből kora vaskori kerámia került elő. Szintén említésre méltó egy 8 cölöplyukból álló épület maradványa. Az alapárkokba mélyített cölöpöket zöldes agyaggal tapasztották körbe, hogy a valószínűleg boronából készült épületnek nagyobb stabilitást adjanak. Az sem kizárt, hogy a cölöpök nem csak a tetőt tartották, hanem az egész épület azokon állt. Az egykori, a bányaművelés megkezdése előtti ártéri sziget kiterjedése 50 ha-ra becsülhető. Ma a bányató területe kb. 450 000 m², a bánya terjeszkedésével pedig a teljes domb, és vele együtt a lelőhely még viszonylag ép része is veszélyeztetett. A terület régészeti fedettsége és a lelőhely intenzitása az ártéri homokdomb É-i szélén, 20–30 m-re a vízjárta területtől is megfigyelhető volt.

GUBA SZILVIA

203. Lukácsháza, Kossuth Lajos utca 20.
(Vas megye) Á, Kk

2006. április 19-én lakossági bejelentés nyomán helyszíni szemlét végeztünk a telken. A kert a Gyöngyös-patak K-i teraszán található. Enyhe lankával lejt a vízfolyás felé, az ingatlan mindössze 80 m-re fekszik a pataktól. Mintegy 20×80 m-es területen szóródtak az Árpád-kori kerámiatöredékek és kemencére utaló égett agyagtöredékek. A cserepek Árpád- és középkoriak.

Munkatárs: Vámos Gábor.

ILON GÁBOR

204. Madocsa, Duna-meder, 1. sz. roncs
(Tolna megye) Kk, Tö

2005 őszén lakossági bejelentés érkezett a hajóról a szekszárdi Wosinszky Mór Múzeumhoz. Még az ősszel szemlét végeztünk a roncson és megállapítottuk, hogy egy hatalmas, lapos fenekű dereglyéről van szó. A roncs a Duna fő medre melletti mellékág partján, a part vonalára merőlegesen fekszik, kis vízkor félsziget-szerűen kiemelkedik. Szélessége 8 m, bár egyik vége beágyazódott a parti fövenybe, a másikat a kotrás roncsolta, így is 20 m hosszan követhetők voltak a famaradványok. Az É-i oldalon a partoldal mellet feltárult hajóoldal magassága megközelítőleg 80 cm! A lelőhelyet 40–50 cm-es alaktalan mészkőtömbök borították, tehát a hajó utolsó rakománya kő volt. A szemle során összesítő helyszínrajzot készítettünk, begyűjtöttünk egy bordatöredéket, amit a kotróhajó mozdíthatott ki eredeti helyéről. A fa évgyűrű alapú keltezése nem hozott egyértelmű eredményt. Egyértelműen *nem* Magyarországon vágták ki a tölgyfát, hanem *vagy* Dél-Németországban, *vagy* Ausztriában (ezekbe a sorozatokba illeszkedett az évgyűrűk leméréséből származó görbe). Ennek megfelelően három keltezés valószínűsíthető, azonban ezek mindegyike késő középkori, illetve török kori (legkésőbb 17. századi).

2006. évi kutatásunk céljául a hajó méreteinek, állapotának megállapítását, szerkezeti sajátosságainak tanulmányozását, valamint további faminták vételét tűztük ki. További feladatunknak tekintettük az üledékből és a vízből is kilátszó sérülékeny famaradványok stabilizálá-